

25.8.2014

Tj/2

2 Liikennelaitoksen (HKL) talousarvioehdotus 2015 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2015-2017

Pöydälle 21.08.2014

HEL 2014-002667 T 02 02 00

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättää hyväksyä liikennelaitoksen vuoden 2015 talousarvioesityksen ja vuosien 2015-2017 taloussuunnitelmaesityksen sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosiksi 2015 – 2017. Suunnitelma sisältää tulostavoitteet, toimintasuunnitelman, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilöstösuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2015 – 2024. Listan liitteenä on myös HKL:n perustelutekstiehdotus Helsingin kaupungin talousarviokirjaan.

Laitoksen yhteistyötoimikunta on käsitellyt talousarvion kokouksessaan 20.8.2014.

Muutokset toukokuun esitykseen

Johtokunta käsitteli alustavaa talousarvioesitystä 28.5.2014. Kesän aikana talousarviota on päivitetty.

Investointisuunnitelma 2015-2024 on 1 183,3 milj. euroa eli suunnitelma on 64,3 milj. euroa toukokuun esitystä pienempi. Pääosin muutokset kohdistuvat vuosille 2018-2024. Raidejokeri investointia on siirretty yhdellä vuodella eteenpäin, jolloin Raidejokerin rata- ja varikkoinvestoinnit ovat pienentyneet 35,4 milj. eurolla ja kalustohankinnat 5,0 milj. eurolla. Lisäksi vuosille 2018-2024 on tehty yhteensä 24,6 milj. euron vähennys raitiorata-, metroasema-, sähkösyöttö-, metrorata- ja liukuporrasinvestointeihin. Vuodelle 2018 on lisätty 1,0 milj. euroa uusien raitiovaunujen optio 1:n investointeihin.

Lainamäärä on 1,5 milj. euroa pienempi vuosina 2015-2017 kuin toukokuussa. Käyttötalouteen on tullut päivityksiä henkilöstökuluihin,

koska raitio- ja metrolikenteen henkilöstösuunnitelmia on hieman muutettu. Lisäksi käyttötalouteen on lisätty mm. kaupunkipyöräjärjestelmän nettokustannukset ja bussijokerin käyttömenoja, jotka korvataan kaupungin tuella ja HSL:n infrakorvauksella. HKL:n liikeylijäämä on samalla tasolla kuin kevään esityksessä.

Talousarvion sitovat tavoitteet

Talousarviossa on esitetty HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metrolikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2013 tasolla (Raitio 2013: 3,96; Metro 2013: 3,99).
- Raitioliikenteen luotettavuus on 99,85 % (2013: 99,87 %) ja metrolikenteen 99,96 % (2013: 99,96 %).
- Metroasemat ovat siistit ja odottamisolosuhteet raitiovaunupysäkeillä ovat hyvät, tavoite 3,72 (2013: 3,70).

Talousarvion muut tavoitteet

Talousarviossa on esitetty tavoitteet myös henkilöstötuloksen sekä kehittämistuloksen osalta. Henkilöstötulosta mitataan työhyvinvointikyselyn avulla ja mitattavia asioita ovat henkilöstön työtyytyväisyys ja johtamisen arvosana. Kehittämistavoitteita talousarviossa on listattu yhteensä 20 kappaletta ja niistä tärkeimmät liittyvät raitiovaunu- ja metrojunahankintojen etenemiseen, raitiovaunuliikenteen nopeuttamiseen yhteistyössä KSV:n ja HSL:n kanssa sekä metron automatisoinnin edistymiseen.

Käyttötalous 2015

HKL:n liikevaihto on 158,6 (2014: 152,8) milj. euroa vuonna 2015. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 50,4 (2014: 49,9) milj. euroa, metrolikenteestä 28,0 (2014: 25,5) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 4,0 (2014: 3,8) milj. euroa eli yhteensä 82,7 (2014: 78,9) milj. euroa. Metrolikenteen liikennöintikorvaus sisältää ns. lisäkorvausta 1,9 milj. euroa, jolla on tarkoitus korvata Länsimetron käyttöönottoon liittyviä menoja, joita varsinainen liikennöintikorvaus ei kata vielä vuonna 2015. Lisäkorvauksella katetaan metrovarikon laajentamisen kustannuksia sekä lisähenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia kuluja.

- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 64,0 (2014: 66,1) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen liikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Infrakorvauksen poisto-osuus laskee vuonna 2015, koska osa vanhan omaisuuden poistokorvauksista loppuu vuonna 2014.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 12,0 (2014: 7,4) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan.
- Muista myyntituotoista 0,2 (2014: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuottoja.

Valmistusta omaan käyttöön on 5,3 (2014: 5,2) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä sekä vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia.

Liiketoiminnan muut tuotot, 15,5 (2014: 16,9) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Vuonna 2014 liiketoiminnan muissa tuotoissa on mukana informaatiojärjestelmien laskutusta HSL:ltä, mikä tulee pienenemään noin 1 milj. eurolla vuonna 2015.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 15,7 (2014: 15,7) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 8,9 (2014: 8,8) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 34,5 (2014: 31,9) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 4,4 (2014: 4,4) milj. euroa, liikennevälineiden korjaukset ja huollot 4,4 (2014: 4,2) milj. euroa, suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 3,9 (2014: 3,5) milj. euroa, ratojen korjaukset ja huollot 3,4 (2014: 2,6) milj. euroa, koneiden korjaukset 3,3 (2014: 2,5) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 2,5 (2014: 1,9) milj. euroa, rakennusten siivoukset 2,1 (2014: 2,1) milj. euroa, rakennusten ulkopuhdistukset 1,9 (2014: 1,9) milj. euroa ja rakennusten korjaukset 1,8 (2014: 2,5) milj. euroa.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 42,8 (2014: 41,7) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,2 (2014: 13,8) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1101 henkilöä vuonna 2015. Keskimääräinen henkilömäärä nousee 10 henkilöllä vuodesta 2014.

Talousarviovuonna poistot ovat 36,5 (2014: 35,2) milj. euroa. Poistotasoa nostaa laajennetun metrovarikon vaiheittainen käyttöönotto, bussijokerin käyttöönotto sekä metroasemien ja raitioratojen peruskorjaukset. Toisaalta poistotasoa laskee informaatiojärjestelmien (mm. liikennevaloetus- ja

matkakorttijärjestelmä) ja metrojunien poistojen pienentyminen vuoteen 2014 verrattuna yhteensä noin 1,6 milj. eurolla.

Liikelylijäämä on 27,2 (2014: 28,1) milj. euroa. Liikelylijäämä heikentää infrakorvauksen pienentyminen vuodesta 2014.

Lainojen korkokulut ovat 7,1 (2014: 4,2) milj. euroa vuonna 2015. Metroliikenteen kalustohankintoihin korkokuluja kohdistuu 1,3 milj. euroa ja raitio liikenteen kalustohankintoihin 0,7 milj. euroa. Infrainvestointien ja tuotantorakennuksiin liittyvien investointien rahoittamiseen nostettavien lainojen korkovaikutus on 5,1 milj. euroa.

HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 11,5 milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HKL:n liikevaihdossa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 2,7 (2014: 4,3) milj. euroa ja poistoerojen vähennyksiä 2,6 (2014: 2,4) milj. euroa.

Käyttötalous 2016-2017

Taloussuunnitelmavuodet 2016-2017 on suunniteltu vuoden 2015 rahanarvoon.

Vuonna 2016 menoja nostavat automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto syksyllä 2016. Poistot nousevat 8,0 milj. eurolla ja lainojen korot 3,7 milj. eurolla vuodesta 2015. Poistoja nostavat metron kulunvalvonnan käyttöönotto ja uusien metrovaunujen käyttöönotto vuoden 2016 aikana. Henkilöstökuluissa kasvua on 2,6 milj. euroa. Henkilöstömäärä nousee erityisesti metroliikenteessä, jossa tarvitaan uusia kuljettajia Länsimetron liikennöintiä varten.

Vuonna 2016 aineet ja tarvike- sekä palveluostot lisääntyvät 6,6 milj. euroa, koska Länsimetron kaikki käyttökulut kiertävät HKL:n kautta. Länsimetron pääomakuluista se osuus, joka kuuluu Helsingille, on budjetoitu vuokramenoihin (vastikkeisiin).

Vuonna 2017 automaattimetro ja Länsimetro vaikuttavat menoihin koko vuoden osalta. Tämä näkyy nousuna kaikissa muissa menoryhmissä paitsi henkilöstökuluissa. Myös uusien raitiovaunujen käyttöönotto lisää poistojen nousua.

Vuosien 2016 ja 2017 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Metroliikenteen osalta liikennöintisopimus tullaan päivittämän 1.8.2016 alkaen, kun Länsimetron liikennöinti alkaa.

25.8.2014

Tj/2

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella. Länsimetron ylläpitokulut laskutetaan Helsingin osuuden osalta HSL:ltä infrakorvauksena ja Espoon osuuden osalta Espoon kaupungilta.

Investointisuunnitelma 2015-2024

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2015-2024. Investointien yhteissumma on 1 183,3 milj. euroa.

Vuosien 2015-2024 suurin yksittäinen investointihanke on Kruunusilta ja siihen liittyvät radat 163,0 milj. euroa. Muita suuria hankkeita ovat uudet metrovaunut, raidejokeri, uudet raitiovaunut, Koskelan varikon uudistaminen ja automaattimetro.

Vuoden 2015 suurin yksittäinen investointihanke on uudet metrovaunut 70,5 milj. euroa. Muita suuria hankkeita ovat uudet raitiovaunut, Jokeri 2, automaattimetro sekä Myllypuron ja Hakaniemen metroasemien peruskorjaukset.

Rahoitus 2015-2017

HKL nostaa uutta lainaa 393,0 milj. euroa vuosina 2015-2017. Tästä lainamäärästä kohdistuu infrainvestointien sekä varikoiden laajennuksien ja peruskorjauksien rahoittamiseen 147,0 milj. euroa. Uusien metrovaunujen rahoittamiseen tarvitaan lainarahoitusta 162,5 milj. euroa ja uusien raitiovaunujen 83,5 milj. euroa.

Omavaraisuusaste on 53,8 % vuonna 2015, 47,1 % vuonna 2016 ja 42,2 % vuonna 2017.

Vaikutus kaupungin talouteen 2015-2017

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 8,0 milj. euroa vuonna 2015, 4,8 milj. euroa vuonna 2016 ja -1,1 milj. euroa vuonna 2017.

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 12,0 milj. euroa vuonna 2015, 16,6 milj. euroa vuonna 2016 ja 24,6 milj. euroa vuonna 2017.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määriteltä, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen

25.8.2014

Tj/2

puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti, bussipysäkit ja polkupyöräinfra. Infrasopimuksessa on määritelty myös, että infrakorvauksia voi laskuttaa HSL:ltä vasta kun infrakohde on otettu käyttöön; Länsimetro Oy laskuttaa hallintovastikkeita HKL:ltä vuosina 2015-2016, jotka kaupunki joutuu korvaamaan HKL:lle suorana tukena. Kaupungin tukeen sisältyy myös infran luonteisia eriä kuten bussiliikenteen valmiusmaksut ja Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, joihin HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Esittelijä

va. toimitusjohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Yrjö Judström, va. toimitusjohtaja, puhelin: 310 34986
yrjo.judstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HKL talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys 2015-2017_21.8.2014
- 2 HKL_kaupungin talousarviokirjaan tuleva perusteluteksti TAE 2015_21.8.2014